

דבר המערכת

אנו שמחים להציג בפניכם את הגיליון הרביעי של "משמר הסביבה" לשנת 2009. הגיליון הינו פרי שיתוף הפעולה בין הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר אילן ו"חיים וסביבה", ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל, ומטרתו להעשיר את השיח הסביבתי בישראל ולקדם אותו למקום מרכזי בסדר היום הציבורי.

בגיליון זה נסקור את הפעילות בנושאי סביבה בכנסת במהלך החודשים יוני-אוגוסט 2009, לרבות הצעות חוק והצעות לתיקון חוקים ודיונים משמעותיים בועדות הכנסת השונות.

נשמח לשמוע את תגובותיכם והערותיכם ולקבל הצעות לנושאי כתיבה לגיליון.

ת הבאים.

ניתן ליצור עמנו קשר בדוא"ל: envclinic@gmail.com.

משמר הסביבה נערך ע"י **ליאת אלפז ויעל מורג**, תלמידות הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית **בהנחיית ד"ר אתי רוזנבלום**, עו"ד איילת ברעם, ד"ר אורן פרוז, מר נאור ירושלמי והגב' מאיה קרבטרי.

מנחי הקליניקה: ד"ר אורן פרוז עו"ד איילת ברעם ד"ר אתי רוזנבלום	הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית	הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר אילן	חיים וסביבה - ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל	מנכ"ל חיים וסביבה: נאור ירושלמי
אתר הקליניקה: www.envclinic.org.il	טלפון: 03-5318814 רמת גן 52900	sviva@sviva.net www.sviva.net מנהלת קשרי ממשל בארגון "חיים וסביבה": מאיה קרבטרי maya@sviva.net	naor@sviva.net	perezo@mail.biu.ac.il amavelet@gmail.com etyros@gmail.com envclinic@gmail.com

הצעת חוק-יסוד: הגנת הסביבה

הצעת החוק, יוזמתם של ח"כ דב חנין (חד"ש), ח"כ אופיר פינס-פז (העבודה), ח"כ זבולון אורלב (הבית היהודי), ח"כ ניצן הורוביץ (התנועה החדשה-מרצ), ח"כ אורית זוראץ (קדימה) וח"כ רונית תירוש (קדימה), הונחה על שולחן הכנסת בתאריך 27.7.09. הצעת חוק-יסוד דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת השש-עשרה על ידי ח"כ מיכאל נודלמן (האיחוד הלאומי).

מטרת חוק יסוד זה להגן על הסביבה ומשאבי טבע בישראל למען תושביה על ידי עיגון הערך של שמירה על הסביבה בישראל בחוק-יסוד. מטרת עיגון הזכויות הסביבתיות בחוק יסוד הינה כפולה: ראשית, הרצון לעגן זכויות אלו כזכויות יסוד במדינת ישראל, הזכות לחשיבות והגנה מיוחדת; שנית, שמירה כל הזכויות הסביבתיות במדרג חקיקתי עליון במטרה ליצור מנגנון פיקוח על פעולות של המחוקק ורשויות השלטון הסותרות את ופוגעות בזכויות אלו.

חוק-יסוד: הגנת הסביבה המוצע יאפשר להגביל את המחוקק ורשויות השלטון לפגיעה מצומצמת יותר בסביבה כך שתהא לתכלית ראויה ובמידה הנדרשת. זכות יסוד כזו מוכרת בנוסחים שונים בכ- 44 חוקות לאומיות ובכ-20 חוקות של מדינות בארה"ב.

לעיון בהצעת החוק [לחצו כאן](#).

הצעת חוק הנחה לסטודנטים בדמי נסיעה בתחבורה ציבורית, התשס"ט-2009

הצעת החוק, יוזמתם של ח"כ שאול מופז (קדימה), ח"כ רוחמה אברהם-בלילא (קדימה), ח"כ אריה ביבי (קדימה), ח"כ משה (מוץ) מטלון (ישראל ביתנו), ח"כ נחמן שי (קדימה), ח"כ מירי רגב (ליכוד), ח"כ דב חנין (חד"ש), ח"כ אריה אלדד (איחוד לאומי), ח"כ זאב אלקין (ליכוד), ח"כ ניצן הורוביץ (התנועה החדשה-מרצ) וח"כ כרמל שאמה (ליכוד), הונחה על שולחן הכנסת בתאריך 27.7.09. הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת השש-עשרה על ידי ח"כ ענבל גבריאלי (ליכוד). הצעת חוק זוהי הונחה על שולחן הכנסת השבע-עשרה על ידי ח"כ אחמד טיבי (רע"מ-תע"ל).

מטרת הצעת חוק זו היא לעודד סטודנטים להשתמש בתחבורה הציבורית במהלך לימודיהם האקדמיים. בישראל יש כיום כ- 245,000 סטודנטים הלומדים באוניברסיטאות ובמכללות. הגברת השימוש בתחבורה הציבורית בקרב סטודנטים תסייע, בין היתר, לפתרון בעיית החניה, תצמצם את זיהום האוויר, תצמצם את ההוצאה החודשית של הסטודנט בגין שימוש בתחבורה וכן תפחית את נפגעי תאונות הדרכים. על כן, בישראל הונהג לפני כשלוש שנים מיזם "חופשי תקופתי לסטודנט", שעיקרו מתן הנחה של 50 אחוזים לסטודנטים בנסיעה בתחבורה הציבורית. הואיל ומיזם זה אינו מקיף את כל האוניברסיטאות והמכללות בישראל, ומוגבל רק לאזורים שבהם רשאים הסטודנטים להשתמש בכרטיס "חופשי תקופתי לסטודנט", ראוי שהסדר זה יעוגן בחקיקה ראשית.

לעיון בהצעת החוק [לחצו כאן](#).

הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון) – העברת סמכויות הביצוע לשר להגנת הסביבה, התשס"ט-2009

הצעת החוק, פרי יוזמתם של ח"כ דב חנין (חד"ש), ח"כ יואל חסון (קדימה), ח"כ ניצן הורוביץ (התנועה החדשה – מרצ), וח"כ רונית תירוש (קדימה), הונחה על שולחן הכנסת ביום 27.7.09. הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על

משמר הסביבה – ספטמבר 2009

שולחן הכנסת ה שמונה-עשרה על ידי ח"כ **אחמד טיבי** (רע"מ-תע"ל). **מטרת הצעת חוק** זו הינה להבטיח הגנה אמיתית על בעלי חיים באמצעות העברת סמכויות הביצוע משר החקלאות לשר להגנת הסביבה. חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994, נועד להגן על בעלי החיים ולמנוע סבל ודאגה לרווחתם. כיום הממונה על ביצוע חוק זה הינו שר החקלאות, דבר אשר עלול ליצור ניגוד אינטרסים מובהק בין הרציונל שבבסיס החוק לבין תחום תפקידו של שר זה. על מנת למנוע מצב זה, ובכדי להבטיח הגנה אמיתית על בעלי חיים, מוצע להעביר את הסמכות לביצוע החוק לשר להגנת הסביבה.

לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.

הצעת חוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור (תיקון – הרחבת תחולה לרשויות ציבוריות), התשס"ט-2009

הצעת החוק, יוזמתם של ח"כ **דב חנין** (חד"ש), ח"כ **אופיר פינס-פז** (העבודה), ח"כ **מוחמד ברכה** (חד"ש), ח"כ **חנא סווייד** (חד"ש) וח"כ **עפו אגבאריה** (חד"ש), הונחה על שולחן הכנסת בתאריך 29.6.09. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת השש-עשרה על ידי ח"כ **לאה נס** (ליכוד) וקבוצת חברי כנסת נוספים.

חוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור במתכונתו הנוכחית מטיל חובה על כל **רשות מקומית** לפעול להפחתה הדרגתית של כמות הפסולת שלה לסילוק, על ידי פינוי למיחזור של חלק ממנה, באחוזים, הגדלים עם השנים. המגמות במשק הפסולת בישראל מורות היום על כך שיותר ויותר רשויות מבינות את הצורך במחזור פסולת ובהתאם לכך נוקטות צעדים בכדי לשפר את יעילות המערך ולהגביר את שיעור המחזור, שיעמוד בדרישות התקנות, ואת הכדאיות הכלכלית המתקבלת מיישומו.

יוזמי התיקון לחוק מציעים להרחיב את תחולתו גם **לרשויות ציבוריות**, לרבות משרדי ממשלה, חברות ממשלתיות, רשות בתי הסוהר ועוד, ולחייבן להעביר חלק מכמות הפסולת שלה למחזור.

לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.

הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון – העדפת טובין ממוחזרים), התשס"ט-2009

הצעת החוק, יוזמתם של ח"כ **דב חנין** (חד"ש), ח"כ **ניצן הורוביץ** (התנועה החדשה-מרצ), ח"כ **אופיר פינס-פז** (העבודה), ח"כ **מוחמד ברכה** (חד"ש), ח"כ **חנא סווייד** (חד"ש) וח"כ **עפו אגבאריה** (חד"ש), הונחה על שולחן הכנסת בתאריך 22.6.09. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת השש-עשרה על ידי ח"כ **לאה נס** (ליכוד), ועל שולחן הכנסת השבע-עשרה על ידי ח"כ **לשעבר מיכאל מלכיאור** וח"כ **יורי שטרן** ז"ל וקבוצת חברי הכנסת. מטרת התיקון המוצע לחוק היא לקבוע מסגרת חוקית אשר תחייב את משרדי הממשלה ויחידות הסמך להעדיף במכרזים המפורסמים על ידם רכישת מוצרים ממוחזרים, כדוגמת מוצרי הדפסה מתכלים ממוחזרים, הדומים באיכותם למוצרים המקוריים. התיקון המוצע עולה בקנה אחד עם החלטת הממשלה בעניין מיחזור והפחתת פסולת במשרדי הממשלה וגופי הסמך, שהביאה לכך ש מוצרי ההדפסה המשומשים נאספים ו נמכרים ליצרנים העוסקים במיחזורם והשבתם לצריכה. התיקון המוצע יסייע לקידום המיחזור והשמירה על איכות הסביבה מהיבט הרכישה, והוא משתלב במדיניות הממשלה לקידום פיתוח בר קיימא.

לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.

הצעת חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים), התשס"ט-2009 – הכנה

לקריאה שניה ושלישית

בתאריך 15.6.09 נערך דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה בראשותו של ח"כ **דוד אזולאי** (ש"ס) אודות תחולת חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים). בדיון נכחו חברי הוועדה ח"כ **יעקב אדרי** (קדימה), ח"כ **אריה ביבי** (קדימה), ח"כ **ניצן הורוביץ** (התנועה החדשה-מרצ) וח"כ **דב חנין** (חד"ש). חוק האכיפה הסביבתית התקבל בכנסת בתאריך 3.6.2008 ותהליך חקיקתו נסקר במשמר הסביבה. **מטרת חוק זה היא לסייע (או לאפשר) לרשות מקומית לאכוף חוקים סביבתיים בתחומה.** בתיקון לחוק נקבע כי לראש רשות מקומית תהא הסמכות להסמיך פקחים שיעסקו באכיפת חקיקה סביבתית סביבה בתחום שיפוטו. כן נקבע כי החוק יחול החל מחודש יוני 2009, שנה מיום פרסומו. כאשר הגיע המועד לתחילת תחולת החוק, ביקשה הממשלה לדחות אותה בחצי שנה, בטענה שהליך הכשרת הפקחים מורכב וטרם הסתיים. בקשתה התקבלה על-ידי ועדת הפנים והגנת הסביבה. במסגרת זאת נדרשה הממשלה לדווח לוועדה אחת לחודש על התקדמות התהליך. בתום שלושה חודשים תקיים הוועדה דיון ביניים בו יימסר דיווח על הליך הסמכת הפקחים, על מנת להבטיח שהפקחים יחלו לפעול והרשויות המקומיות תוכלנה להגביר את אכיפת חוקי איכות הסביבה. [לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן.](#)

הצעת חוק מניעת זיהום קרקע וטיפול בקרקעות מזוהמות, התשס"ט-2009

הצעת החוק, יוזמתם של ח"כ **אופיר פז פינס** (העבודה), ח"כ **דב חנין** (חד"ש), ח"כ **ניצן הורוביץ** (התנועה החדשה-מרצ), ח"כ **איתן כבל** (העבודה), ח"כ **אילן גילאון** (התנועה החדשה-מרצ), וח"כ **אחמד טיבי** (רע"מ-תע"ל), הונחה על שולחן הכנסת ביום 8.6.09. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת השבע-עשרה על ידי ח"כ **אופיר פינס-פז** (העבודה) וקבוצת חברי הכנסת ו עברה קריאה טרומית.

מטרת הצעת החוק הינה להגן על הקרקע, לשמרה ולשקמה כמשאב ציבורי, להגן על משאבי המים ועל בריאות הציבור, למנוע ולצמצם זיהום של קרקע, בין היתר באמצעות קביעת הוראות לגבי מניעת זיהום קרקע, ביצוע בדיקות, שיקום וסילוק של קרקע שזוהמה, והכול לשם מימוש הזכות לסביבה נאותה, למניעה ולצמצום של מפגעים סביבתיים, לשיפור איכות החיים והסביבה, ולשמירה על המערכות האקולוגיות והמגוון הביולוגי, למען הציבור ולמען הדורות הבאים.

בהצעת החוק מוצע להגדיר קרקע מזוהמת לפי מידת הנזק הנגרם לה, כתוצאה מ חומרים מסוכנים המצויים בה, פגיעה באורגניזמים חיים, והתערבות במערכות אקולוגיות. כמו כן, מוצע "גורם מזוהם", כמי שיצר חשש לזיהום קרקע, באופן אקטיבי, ברשלנות או במחדל. גישה זו נועדה להגביר את המודעות ואת הזהירות של העוסקים בחומר מזוהם. בנוסף, מוצע כי המידע הנאסף מכוח חוק זה, לרבות פעולות השיקום המתקיימות, ירשם ב "**מרשם קרקעות מזוהמות**", שינוהל על-ידי המשרד להגנת הסביבה.

כמו כן, מוצע בחוק להקים קרן לשיקום קרקעות, וזאת על רקע העלות הגבוהה של שיקום קרקעות. זאת בנוסף לאמור בחוק "המזוהם משלם" המחייב את הגורם המזוהם בתשלום כספי בגין הפגיעה בסביבה. [לעיון בהצעת החוק לחצו כאן.](#)

חקיקה בתחום משאב המים

הצעת חוק המים (תיקון – שמירה על מקורות המים), התשס"ט-2009

הצעת החוק, יוזמתם של חברי הכנסת **דב חנין** (חד"ש), **מוחמד ברכה** (חד"ש), **חנא סוייד** (חד"ש) ו**עפו אגבאריה** (חד"ש) הונחה על שולחן הכנסת בתאריך 29.7.09. הצעת חוק זוהי הונחה על שולחן הכנסת השבע-עשרה על ידי ח"כ **דב חנין** (חד"ש) וקבוצת חברי כנסת.

מטרת תיקון זה להגן על מאגרי המים הקיימים בישראל על ידי **הטלת חובה על הגורם האחראי על אספקת המים במדינת ישראל, נציב המים, לנקוט במדיניות שתמנע את הדלדלות המקורות.**

ישראל הנה מדינה דלה במקורות מים ובגשמים ולכן קיימת חשיבות ממדרגה ראשונה להבטיח את מלאי המים שלה. שאיבה יתרה של מים פוגעת במלאי המים, הן מבחינת כמותם והן מבחינת איכותם.

לעיון בהצעת החוק [לחצו כאן](#).

הצעת חוק הגנת הסביבה (שימוש מושכל במשאבי הטבע – התרת שימוש חוזר במי דלוחין),

התשס"ט – 2009

הצעת החוק, יוזמתם של ח"כ **דב חנין** (חד"ש), ח"כ **שי חרמש** (קדימה), ח"כ **ניצן הורוביץ** (התנועה החדשה-מרצ), ח"כ **כרמל שאמה** (ליכוד), ח"כ **מוחמד ברכה** (חד"ש), ח"כ **חנא סוייד** (חד"ש), ח"כ **עפו אגבאריה** (חד"ש) וח"כ **אלי אפללו** (קדימה), הונחה על שולחן הכנסת בתאריך 27.7.09.

קודם להצעת חוק זו, ביום 20.7.09, הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק נוספת באותו עניין - הצעת חוק הגנת הסביבה (שימוש מושכל במשאבי הטבע – הקמת תשתיות למחזור מי דלוחין), התשס"ט – 2009. הצעה זו הינה פרי יוזמתם של ח"כ **דב חנין** (חד"ש), ח"כ **מוחמד ברכה** (חד"ש), ח"כ **חנא סוייד** (חד"ש) וח"כ **עפו אגבאריה** (חד"ש).

כפי שירחב להלן, בעוד שהצעת החוק מיום 27.7.09 עוסקת בשימוש חוזר במי דלוחין במבנים קיימים, הצעת החוק מיום 20.7.09 דנה בהקמת תשתית להפרדה, איסוף והשבה של מי דלוחין במבנים חדשים.

מלבד שתי הצעות חוק אלו, הוגשה הצעת חוק נוספת באותו נושא, על-ידי ח"כ **ניצן הורוביץ** (התנועה החדשה-מרצ), ח"כ **דוד אזולאי** (ש"ס), **דב חנין** (חד"ש), **שי חרמש** (קדימה), **ליה שמטוב** (ישראל ביתנו), **אופיר פינס-פז** (העבודה), **יוחנן פלסנר** (קדימה), **איתן כבל** (העבודה), **משה גפני** (יהדות התורה), והונחה על שולחן הכנסת אף היא ביום 27.7.09.

הרקע להצעות החוק הינו המשבר במשק המים בישראל, המתבטא ב מיעוט המשקעים והידלדלות מקורות המים. מטרת הצעות החוק להביא לייעול משק המים והגברת החיסכון במים, למימוש הזכות לסביבה נאותה, למניעה ולצמצום מפגעים סביבתיים, לשיפור איכות החיים והסביבה ולשמירה על המערכות האקולוגיות והמגוון הביולוגי.

בהצעת החוק העוסקת במבנים קיימים, מוצע לאפשר לאזרחים להתקין בבתיהם מערכת מים לשימוש חוזר במי דלוחין ("מים אפורים"), לשם צמצום בצריכת המים

הביתית, אשר תביא לחסכון במים ולצמצום הפגיעה המתמשכת במקורות המים של ישראל. "מים אפורים" הם מקור מים בר-השבה, שניתן לנצלם לשם שימושים מסוימים כגון הדחת מים בשירותים והשקיית גינות, בכפיפות למגבלות סביבתיות ותברואתיות, ואשר השבתם והטיפול בהם קלים באופן יחסי מבחינה טכנית וכלכלית.

השבת מים אפורים תואמת את רוח "אגינדה 21" (שאומצה על-ידי הממשלה ב-14.05.2003) תוכנית הפעולה של מדינות העולם לקידום והשגת יעדים של פיתוח בר קיימא. אגינדה 21 מבטאת הסכמה בינלאומית ומחויבות

פוליטית ברמה הגבוהה ביותר לשילוב הדיון בפיתוח וסביבה.

בהצעת החוק העוסקת במבנים חדשים, מוצע כי בכל בית מגורים חדש שיבנה, החל מכניסת החוק לתוקף, תחויב התקנת מערכת למחזור מי דלוחין. בנוסף ליתרונות הסביבתיים של הגנה על עתודות המים הלאומיות, צפויה הצעת החוק להביא ל חסכון כלכלי עבור המשתמשים ועבור המדינה, הן מעצם צמצום צריכת המים השפירים והן מהקטנת נפח הביוב ופישוט הטיפול בו.

יובהר, כי הצעת החוק של ח"כ ניצן הורוביץ, מאחדת בתוכה את שני המרכיבים המוצעים בשתי הצעות החוק הנפרדות של ח"כ דב חנין; הצעת החוק של ח"כ ניצן הורוביץ מחייבת הקמת מערכת להפרדה ואיסוף של מי דלוחין ושימוש בהם **בבנינים חדשים**, וכן מאפשרת התקנת מערכת כאמור **בבנינים קיימים**. ואילו אחת מהצעות החוק של ח"כ דב חנין עוסקת בביטול האיסור להקים מערכת מים לשימוש חוזר במי דלוחין **בבנינים קיימים**, בעוד שהצעת חוק אחרת עוסקת בצורך להקים תשתית להפרדה, איסוף והשבה של מי דלוחין **במבנים חדשים**.

לעיון בהצעת החוק של ח"כ דב חנין העוסקת במבנים קיימים [לחצו כאן](#).

לעיון בהצעת החוק של ח"כ דב חנין העוסקת במבנים חדשים [לחצו כאן](#)

לעיון בהצעת החוק של ח"כ ניצן הורוביץ [לחצו כאן](#).

הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית

הכלכלית לשנים 2009-2010)

ארגוני התנועה הסביבתית פעלו לביטול ושינוי סעיפים שונים בהצעת חוק ההתייעלות הכלכלית ("חוק ההסדרים"), בעלי השלכות מזיקות לסביבה.

הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009

ו-2010), התשס"ט-2009 – פרק ג' – איגוד ערים תעשייתי

במסגרת חוק ההסדרים לשנת 2009, הוצע לתקן את חוק איגודי ערים ולאפשר לממשלה להקים "אזורי תעשייה מועדפים" ולאגדם במסגרת "איגוד ערים תעשייתי" אזורי או ארצי. בין השאר נקבע בהצעת החוק כי ל איגוד החדש י וקנו מרבית ה סמכויות והתפקידים המסורים לרשויות מקומיות בכל הנוגע להטלת תשלומי חובה ומיסים, גבייתם, קביעת חוקי עזר, סמכויות לרישוי עסקים, פיקוח ואכיפה וכו'. כמו כן, מוצע כי הנהלת האיגוד תורכב מנציגי השלטון המרכזי והמקומי, ותכלול רוב מובנה ומובטח לשלטון המרכזי. הרכב הנהלה המוצע בחוק אינו כולל נציגי ציבור.

"חיים וסביבה" הגישה לוועדת הפנים והגנת הסביבה סדרת

הסתייגויות להצעת החוק. בין היתר נטען, כי הרכב חברי המועצה, כפי שנקבע בתיקון המוצע, אינו מאפשר כל הליך של **שיתוף הציבור** ומפקיע כמעט לחלוטין מידי תושבי האזור ים הסמוכים לאזורי התעשייה המועדפים את היכולת להשפיע על הנעשה בתחום, וזאת על-אף ההשפעה הגדולה של אזורי התעשייה על איכות חיהם ובריאותם. כמון כן נטען, כי מהרכב חברי הנהלת איגוד הערים המוצע

נעדרים נציגי משרדי הבריאות והגנת הסביבה, שלהם תפקיד מיוחד בפיקוח על התנהלות אזורי תעשייה בכלל ותעשייה מזהמת בפרט, וכן נציגים של ארגוני הסביבה, המייצגים ומעלים שיקולים סביבתיים בתהליך קבלת ההחלטות. ארגוני הסביבה טענו כי הרכב הנהלת האיגוד יוצר חשש למצב של העדפת שיקולי טובת התעשייה על-פני שיקולי סביבה ובריאות הציבור, ולהפקעת סמכויות מידי רשויות מקומיות בתחום הסביבה והבריאות.

ח"כ דוד אזולאי ציין כי המועצות התעשייתיות מהוות דוגמא ומופת וכי הן מספקות עבודה לאנשים רבים. כמו כן, הוא ציין כי יש לאפשר לרשויות המקומיות לקבוע את נציגיהם בהנהלת האיגוד באופן חופשי, ולא להגבילן. ח"כ חאמד עמר הביע תמיכה בחוק וציין כי אזורי תעשייה מספקים עבודה רבה לתושבי האזור. ח"כ חנא סויד הביע תמיכה בהסדר, שכן לדעתו הוא משרת מטרה של צדק חלוקתי, אולם ציין כי יש להבטיח שמירה על האינטרסים של הרשויות המקומיות ועל הצרכים הסביבתיים.

ח"כ דב חנין ביקר את ההסדר המוצע בחוק לפיו מובטח רוב מוחלט לנציגי השלטון המרכזי וציין כי אין נציגות מספקת לרשויות המקומיות. ח"כ איתן כבל ציין כי יש ליצור איזון בהרכב הנהלת האיגוד ולהסדיר מראש את נושא חלוקת ההכנסות. כמו כן, הוא ציין כי יש להמציא פתרונות לבעיות השונות, ובמיוחד לבעיה הסביבתית. חברי הכנסת כבל וחנין הציעו כי להרכב הנהלת האיגוד יתווסף נציג של ארגוני הסביבה, בנוסף או במסגרת הסעיף בנוסח החדש הקובע שיש למנות להנהלת האיגוד גם נציג ציבור.

בדיון שהתקיים בהצעת החוק ביום 07.07.09 בועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, התקבלה עמדת הארגונים לפיה אין לדון בהצעת החוק במסגרת תהליך החקיקה של חוק ההסדרים, שכן המהלך המוצע במסגרתו אינו צפוי להשפיע על ביצוע תקציב המדינה לשנים 2009-2010, והועדה החליטה לפצל את החוק מחוק ההסדרים. לעיון בפרוטוקולי הדיונים בועדת הפנים והגנת הסביבה בעניין זה לחצו להלן: [1](#), [2](#), [3](#).

רפורמה במנהל מקרקעי ישראל

הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009

ו-2010), התשס"ט-2009 – פרק י"ח: מינהל מקרקעי ישראל

חוק מנהל מקרקעי ישראל (תיקון מס' 7), התשס"ט – 2009

במסגרת הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009-2010, הציעה הממשלה לתקן את חוק מנהל מקרקעי ישראל ולבצע רפורמה במינהל מקרקעי ישראל ובקרקעות המדינה. מטרתה העיקרית של הממשלה בביצוע הרפורמה הייתה ליעל את הפעילות בשוק המקרקעין, ולעודד את הצמיחה במשק, לעודד את היוזמה הפרטית והמוניציפאלית לתכנון מפורט ופיתוח קרקעות, לצמצם את המעורבות הממשלתית בשוק המקרקעין ו לקצר הליכי תכנון. הרפורמה מניחה את התשתית להגדלת היצע הקרקעות הזמינות לפיתוח, לרבות באמצעות עידוד ניצול קרקעות שהוקצו בעבר וגיוון דרכי ההקצאה של קרקעות בעתיד.

הרפורמה מורכבת משני נדבכים מרכזיים:

א. שינוי מוסדי במנגנונים הממשלתיים לניהול המקרקעין;

ב. העברת הבעלות בקרקע בייעודי מגורים ותעסוקה לידי החוכרים,

ומעבר להקצאת קרקעות במכירה במקום בחכירה, תוך מתן העדפה

לאזורי הפריפריה ולבעלי מגרשים קטנים.

במסגרת הרפורמה תוקם רשות מקרקעין חדשה (רשות מקרקעי ישראל)

אשר תחליף במרבית התפקידים את מינהל מקרקעי ישראל.

רבים מארגוני החברה האזרחית חששו כי הרפורמה תביא להפרטה מסיבית של קרקעות המדינה וכתוצאה מכך

לשליטה גדולה יותר של יזמים פרטיים בתהליכי התכנון ולפגיעה בעקרונות ה שוויון האזרחי, בצדק החלוקתי

והגנת על הסביבה. על רקע זה, הוקמה קואליציית הארגונים למאבק בהפרטת הקרקעות, שפעלה בשיתוף חברי

כנסת למאבק ברפורמה ובהיבטיה הבעייתיים ביותר.

הממשלה העריכה כי יישום הרפורמה עתיד להביא לירידה במחירי הקרקעות והדיור ולהגברת הצמיחה במשק וטענה כי היא אינה צפויה להגדיל את הפגיעה בשטחים הפתוחים ואף לא למנוע מימושם של צורכי ציבור ואספקת מוצרים ציבוריים.

הממשלה קיבלה את עמדת הארגונים כי יש לפצל את הרפורמה מחוק ההסדרים, אולם בסופו של דבר קודמה החקיקה בנושא זה במקביל לחקיקת התקציב וחוק ההסדרים, ולבסוף עברה בכנסת זמן קצר לאחר מכן, בתאריך 03.08.09, במסגרת מושבה הראשון של הכנסת ה-18.

חלק מהתנגדויות הקואליציה התקבלו, לרבות צמצום היקף השטחים שהרפורמה תחול עליו, הוספת חובת ההגנה על שטחים פתוחים, הגבלת גודל השטח שניתן לשווק לכל רוכש לשם מניעת ריכוז מקרקעין בידי גורמים מעטים ועוד. עם זאת, מרבית האלמנטים המרכזיים שהוצעו בנוסח המקורי של הצעת החוק לא שונו ועברו בקריאה השנייה והשלישית בכנסת. כמו כן, במסגרת הדיונים בהצעת החוק בועדת הכלכלה של הכנסת, הוחלט להקים קרן לשמירה על שטחים פתוחים, אשר מטרתה הינן סיוע במימון השמירה, הפיתוח הסביבתי והטיפוח של השטחים הפתוחים שמחוץ לשטחים העירוניים הבנויים, לרבות שטחים פתוחים אשר להם חשיבות לשמירה על המגוון הביולוגי והמערכות האקולוגיות בישראל, פארקים ואזורי נופש ופנאי, וכן סיוע לגורמים הפועלים להגשמת מטרות הקרן.

לטענת המדינה, הרפורמה עתידה לחול רק על חלק מצומצם מקרקעות המדינה (היקף השטחים שתועבר בהם הבעלות עומד על אחוז אחד בלבד משטחה של המדינה), ולכן גם לאחר יישומה תישארנה המדינה וקק"ל כבעלים של הרוב המכריע של הקרקעות.

לעיון בנוסח הסופי של החוק לחצו כאן.

דיונים בועדות הכנסת

דיון בועדת הפנים והגנת הסביבה בנושא שימוש "במים אפורים" ובנושא "היטל בצורת"

בתאריך 6.7.09 נערך דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה בראשותו של ח"כ **דוד אזולאי** (ש"ס) אודות "היטל בצורת" (היטל מס על צריכת מים עודפת), וכן בנושא מים אפורים. בדיון נכחו חברי הוועדה ח"כ **יעקב אדרי** (קדימה), ח"כ **ניצן הורביץ** (התנועה החדשה - מרצ), ח"כ **איתן כבל** (העבודה), ח"כ **אורי מקלב** (יהדות התורה), ח"כ **חנא סויד** (חד"ש), ח"כ **גדעון עזרא** (קדימה), נציגים ממשרדי הממשלה ונציגי ארגונים סביבתיים. ח"כ **ניצן הורביץ** ציין, כי מזה 6 שנים נמצאת המדינה במצב של בצורת, אולם חרף זאת עדיין ממשיכים להדיח אסלות במי שתייה. ח"כ **אורי מקלב** טען, כי חלק מהצריכה החריגה נובעת מתשתיות גרועות וכי יש לתקן וכן אמצעים לחסכון במים ("חסכמים") בבתים פרטיים. ח"כ **גדעון עזרא** טען כי מס הבצורת יעודד את החיסכון במים, וקרא להשקעת הכסף הנאסף מגביית המס בבניית מתקנים נוספים לטיהור שפכים. ח"כ **חנא סויד** ציין, כי המס יפגע בשכבות החלשות, על כן הציע לשקול פיתוח מקורות מים חלופיים. ח"כ **דב חנין** סבר, כי הציבור יתרגל למחיר המים הגבוה ולכן צעד זה אינו מספק על-מנת לעודד את החסכון במים במגזר הביתי, אלא יש

ליצור הסדרים חלופיים כמו שימוש בחסכמים, שימוש במים אפורים ועוד. פרופ' **אורי שני, מנהל רשות המים**, הסביר כי ישראל מצויה במחסור חמור במים וכי החל משנת 2008 היא מצויה בסמוך ל"קווים השחורים" בכל הנוגע למקורות המים שלרשותה, לרבות מחסור ברזרבות. הוא הסביר כי היטל המים הוטל על רקע הצורך לבצע פעולות חירום לשם החסכון במים. בשלב זה, ההיטל יוטל אך ורק על צריכת מים בתעריף ג' - המושתת על צרכני מים "כבדים" כמו בעלי גינות, בריכות ואזרחים בזבזנים.

המלצות הוועדה: על הממשלה לבדוק אפשרות להתקנת חסכמים לפני הטלת מס בצורת; מס הבצורת צריך

להיות הוראת שעה לשנה בלבד; יש לקבוע כי כספי המס ינוצלו לטובת מערך המים בישראל ולא לשם כיסוי

משמר הסביבה – ספטמבר 2009

גירעונות של הרשויות המקומיות; יש להטיל מס בצורת גס על צרכני התעשייה, החקלאות המסחר ומבני הציבור; על הממשלה לתמוך בהצעת החוק בעניין ניצול מים אפורים. לעיון בפרוטוקול הדיון [לחצו כאן](#).

דיון בוועדת הכספים בנושא תקציב המשרד להגנת הסביבה לשנים 2010-2009

בתאריך 29.6.09 נערך דיון בוועדת הכספים בראשותו של ח"כ הרב משה גפני (יהדות התורה) בנושא תקציב המשרד להגנת הסביבה. בדיון השתתפו השר להגנת הסביבה גלעד ארדן ונציגים של ארגוני הסביבה.

מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, יוסי ענבר, הציג את תקציב המשרד:

ב-2009 וב-2010 גדל תקציב המשרד והוא עומד על 200.2 מלש"ח (ועוד 20 מלש"ח הרשאה להתחייב) בשנת 2009, ועל 212.5 מלש"ח (ועוד 18.2 הרשאה להתחייב) לשנת 2010. בשנת 2009 מהווה תקציב המשרד 0.05% מתקציב המדינה. סוכם עם משרד האוצר, כי בין השנים 2009 ו-2010 תוקצה למשרד תוספת חד פעמית על סך 80 מלש"ח. בנוסף, עומדים לרשות המשרד תקציבי הוצאה מותנית שמקורם בקרן זיהום הים ובקרן לשמירת הניקיון, ע"ס 150.5 מליון ש"ח לשנת 2009 ו-194.9 מלש"ח ל-2010.

השר להגנת הסביבה הציג את יעדי העיקריים של המשרד לשנה הקרובה: היערכות ליישום חוק אויר נקי, היערכות לנושא שינוי האקלים וועידת קופנהאגן, תגבור ושיפור מערך האכיפה, הערכות לקראת התהליך לצירוף ישראל ל-OECD, תכנית לגריטת כלי רכב ישנים, וכן מנחה לאומי לחומרים מסוכנים. השר בירך את משרד האוצר על הסכמתו להגדיל את תקציב המשרד, אולם היצר על כך שרוב תקציב הבסיס מיועד למימון פעילויות ייעודיות, ואינו מאפשר להשקיע בפעילויות חיוניות ובפרויקטים לטווח הארוך. כמו כן, לדבריו קיים מחסור משמעותי בתקני כוח אדם. השר ביקר את הפתרון המוצע על-ידי משרד האוצר – מעבר למיקור חוץ בתחומים שונים.

נאור ירושלמי, מנכ"ל חיים וסביבה אמר, כי לאור החלטת הממשלה להטיל על המשרד להגנת הסביבה להיערך לטיפול במשבר האקלים ולועידת קופנהאגן, עליו לפתח יכולות של גורם מטה מרכזי ויש להגדיל את כוחו. בנוסף לכך, התלות במיקור חוץ מחלישה את המשרד וחשוב שהיכולות המקצועיות יתרכזו בתוך המשרד עצמו.

ח"כ אופיר פינס (העבודה) ציין לחיוב את הגדלת התקציב של המשרד, אולם טען כי גם היום נראה שהמשרד לא יכול להתמודד עם כל המשימות שהוא מופקד עליהן ולאור תפקידו של המשרד להכניס את ישראל ל-OECD, שר האוצר אינו מספק לו את הכלים המתאימים.

השר ארדן הודיע, כי ישקול באם משרדו יוכל להתחייב בפני האוצר למלא את כל המשימות הכרוכות בהכנת ישראל להצטרפות ל-OECD, מכיוון שכ-70 מתוך 200 הדרישות להצטרפות הן בתחום הסביבתי. הוא הציע לאוצר לוותר על חלק מתקציבו במידה ויוסכם להוסיף למשרד תקני כוח אדם מקצועיים. נציגת האוצר הסבירה, כי המשרד ישמח לבחון אפשרות להמרת תקנים מנהליים במקצועיים, וסוכם על המשך ההידברות בין שני המשרדים.

פרוטוקול הדיון טרם פורסם.

דיון בוועדה לפניות הציבור בנושא זיהומים ממפעל כרמל כימיקלים בעתלית

בתאריך 16.6.09 נערך דיון בוועדה לפניות הציבור של הכנסת בראשותו של ח"כ אורי מקלב (יהדות התורה) שעסקה בזיהום הנגרם ממפעל "כרמל כימיקלים", ביוזמתם של ארגוני הסביבה "כחול וירוק" ו"הקואליציה

לבריאות הציבור". בדיון נכתו **ח"כ דב חנין** (חד"ש), והשתתפו בו נציגות "אדם טבע ודין", "חיים וסביבה" והקליניקה הסביבתית בפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר-אילן.

מפעל כרמל כימיקלים מייצר חומרים כימיים לצרכים תעשייתיים, ביניהם **פורמלהיד**, הידוע כחומר רעיל המקושר לתחלואה בסרטן. בשנים האחרונות, נרשמו חריגות משמעותיות מן התקן במדידות הפורמלהיד במפעל. בדיון עלה כי רישיון העסק של המפעל זוכה לחידוש מדי שנה, למרות מספר הפרות של תנאיו ושימועים חוזרים שנערכו למפעל. כיום עומד המפעל בפני חידוש רישיון נוסף.

גדעון בצלאל, **מנכ"ל "כחול וירוק"**, קרא לרשויות לפעול לנקיטת צעדים כנגד המפעל עד כדי סגירתו. **עו"ד תמי גנות**, **מארגון אדם טבע ודין**, קראה למשרד להגנת הסביבה לאכוף את תנאי רישיון העסק של המפעל, להביא לפינוי מידי של הבוצה מבריכת האידוי ולפעול לשיקום הקרקע ולהפחתת רמת הפליטה של פורמלהיד עד לערכים המקובלים. **היועץ הסביבתי של המפעל** טען שהמפעל עושה מאמצים לטפל בבעיות השונות וטען שלוקח זמן להטמיע פתרונות לטווח ארוך. **סמנכ"ל התפעול של המפעל** טען כי כל ניסיון לסגור את המפעל יביא לפיטורם של עובדים רבים. כמו כן טען כי אין כל קשר בין פורמלהיד לסרטן.

נציג משרד הבריאות הציע להתנות את חידוש רישיון העסק של המפעל בעריכת תסקיר השפעות בריאותיות. **ח"כ דב חנין** הזכיר כי עם כניסתו של חוק אויר נקי לתוקף, יהיה על המפעל להיערך למשטר פליטות מחמיר.

יו"ר הועדה, **ח"כ אורי מקלב** ציין, כי מדובר במפעל המעסיק רבים מתושבי האיזור, אולם קיימת סכנת חיים ויש להתייחס לכך בצורה הראויה. הוא ציין, כי הועדה מברכת את המשרד להגנת הסביבה על פעולתו האינטנסיבית בנושא והבטיח, כי הועדה תמשיך לעקוב אחר נושא זה.

לעיון בפרוטוקול הדיון לחץ כאן.

דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה בנושא מיכלי האמוניה במפרץ חיפה

בתאריך 8.6.09 התקיימה ישיבה בוועדת הפנים והגנת הסביבה בראשותו של **ח"כ דוד אזולאי** (ש"ס) שעסקה בהצעה לסדר היום מאת **ח"כ דב חנין** (חד"ש) בנושא מיכלי האמוניה במפרץ חיפה. בנוסף להם נכחו בדיון **ח"כ חמד עמאר** (ישראל ביתנו), **ח"כ גדעון עזרא** (קדימה), ונציגים ממשרדי ממשלה וארגונים שונים.

ח"כ דב חנין הציג את הנושא, והסביר כי במפרץ חיפה במפעל "חיפה כימיקלים" נבנה מיכל אמוניה ללא היתר בניה, ונמצא באיזור צפוף-אוכלוסייה, בו פועלים ריכוז גבוה של מפעלים העוסקים בחומרים מסוכנים. מפעלים אלו פגיעים מאוד לפגיעה מבחוץ, כדוגמת פגיעה מלחמתית, ואף ועלולים להיות פגיעים גם לאסונות טבע, למשל לרעידות אדמה. פרט לכך עלולות להתרחש במפעל תקלות, אשר אף הן עלולות להביא לתוצאות קשות מאוד בשל הקרבה לציבור גדול מאוד של בני אדם.

אלוף (מיל') הרצל שפיר דווח על מסקנות הוועדה שעמד בראשה, שדנה בהיערכות המפעלים במפרץ חיפה כנגד סיכונים. שפיר טען, כי מיכל האמוניה במפרץ חיפה הינו המוגן ביותר בעולם, וכי המקום היחידי במיכל שעלול להיפגע הוא הגג ולכן מומלץ למגן אותו. עוד ציין, כי המליץ על הקמת מיכל רזרבי וקבע מערכת לתגובה בעת אירוע חומרים מסוכנים, אלא שפיקוד העורף ושרותי הכבאות טרם נערכו לכך עדיין.

מר יונה יהב, **ראש עיריית חיפה** טען, כי לאמירה של המתנגדים להעברת המיכל לפיה "אין להעתיק את המיכל ממקומו" אין יסוד, שכן הסכנה הגדולה למיכל היא מרעידת אדמה. עוד ציין, כי העירייה אף החלה לפעול מול המפעל במגמה להיזיז את מכל האמוניה ולמקם אותו במקום אחר, לקבור אותו עמוק באדמה ו אף למגן אותו בגג גם מפני רעידות אדמה. עוד הוסיף מר יהב, כי מיכל האמוניה לא קיבל היתרים כנדרש - לא היתר בניה ולא רישוי עסק, והכול בכוונת תחילה שכן העירייה אינה מעוניינת שהמיכל יישאר במקומו.

עו"ד יאיר אבני מעיריית חיפה, הצביע על הסיכונים הרבים שיכולים להיגרם מפגיעה במיכל האמוניה, וציין כי לא ניתן להפחית את כמות האמוניה במיכל שכן אין לאן להעביר את האמוניה. האופציה היחידה הינה לקרר את החומר בתוך המיכל ולכן המיכל נשאר מלא, ומהווה סכנה ממשית לכ-300,000 תושבים.

מר יצחק דאר, ממונה תחום חומרים מסוכנים במשרד להגנת הסביבה, אמר שהמשרד פועל ליישום מסקנות ועדת שפיר על פי יכולתו. כמו כן ציין כי המשרד שוקל בחינת חלופות למיכל האמוניה אך הדבר כרוך בעלות גבוהה.

לסיכום הדיון החליטה הוועדה:

- הוועדה פונה למשרד להגנת הסביבה להעביר מייד את דו"ח שפיר למשרדי הממשלה הנוגעים בדבר.
- הוועדה פונה למנכ"ל המשרד להגנת הסביבה להקים צוות בן משרדי ליישום הדו"ח.
- הוועדה פונה למשרד להגנת הסביבה, לעיריית חיפה ולפיקוד העורף לשקול אפשרות לתרגול האזרחים למקרה של פגיעה במיכל האמוניה או היערכות לתרגיל כזה.

לעיון בפרוטוקול הדיון [לחצו כאן](#).

אירועי יום איכות הסביבה בכנסת

השדולה הסביבתית-חברתית של הכנסת בראשות ח"כ **זב חנין** (חד"ש) וח"כ **אופיר פז-פינס** (העבודה), וארגון "חיים וסביבה" – ארגון הגג של ארגוני הסביבה, יזמו את ציונו בכנסת בשנת 2009 של **יום איכות הסביבה הבינלאומי**, בתאריך 9.6.09. השנה היה יום הסביבה בכנסת גדול במיוחד, הן מבחינת מספר המשתתפים והן מבחינת מספר ומגוון הדיונים שיוחדו לנושאים סביבתיים בועדות ובמליאה. כ-250 איש לקחו חלק פעיל באירועי היום, ובהם למעלה מ-30 חברי כנסת, ולצידם ראשי ערים, נציגי ממשלה, ראשי ארגוני הסביבה ופעילי שטח מכ-40 ארגונים שונים.

בכל אחד מהדיונים בועדות השתתפו נציגים של ארגונים סביבתיים שהשתתפו באופן פעיל בדיונים. **את ישיבת השדולה הסביבתית-חברתית פתחו השר להגנת הסביבה גלעד ארדן ויו"ר הכנסת רובי ריבלין**. השר ארדן ציין בדבריו כי הוא רואה בארגוני הסביבה שותפים טבעיים בעבודתו של המשרד להגנת הסביבה.

סיכום עיקר הפעילויות והדיונים שהתקיימו במהלך היום:

1. דיונים בנושאים סביבתיים בועדות הכנסת השונות:

- א. סקירת השר להגנת הסביבה על מדיניות משרדו ועל תכניות העבודה של המשרד בועדת הפנים והגנת הסביבה. [לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן](#).
- ב. דיון בועדת הפנים והגנת הסביבה בנושא בנייה ירוקה ברשויות המקומיות. [לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן](#).
- ג. דיון בועדת הכספים בנושא התחשבות בהיבטים סביבתיים במסגרת תמיכות עפ"י חוק עידוד השקעות הון, המגביל סיוע מדינה למפעלים מזהמים, ואשר התקנות לו מתעכבות כבר יותר מ-3 שנים. [לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן](#).
- ד. דיון בועדת המדע והטכנולוגיה, בנושא טכנולוגיות להפחתת פליטת זיהום אוויר מכלי רכב. [לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן](#).
- ה. דיון בועדת העבודה, הרווחה והבריאות בנושא שריפת פסולת באתרים פיראטיים ותרומתם להתחממות גלובלית ולפגיעה בבריאות התושבים. [לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן](#).
- ו. דיון בוועדה לפניית הציבור בנושא הזיהום הנגרם כתוצאה מפעילות מחצבת הנסון, מצפון לישוב אלעד. [לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן](#).
- ז. דיון בועדת העלייה, הקליטה והתפוצות בנושא עידוד הקמת עסקים ירוקים על-ידי עולים. [לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן](#).

משמר הסביבה – ספטמבר 2009

ח. דיון ואישור תקנות אוויר נקי (גילוי נתוני זיהום אוויר מרכב מנועי בפרסומת) התשס"ט-2009, המחייבות פרסום נתוני צריכת הדלק וזיהום האוויר הנפלט מרכבים חדשים, בהשתתפות השר להגנת הסביבה.

לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן.

ט. דיון בנושא חינוך סביבתי התקיים בועדת החינוך, התרבות והספורט.

לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן.

י. דיון בנושא בנייה ירוקה במוסדות חינוך התקיים בועדת החינוך, התרבות והספורט.

לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן.

2. דיון משותף של **השדולה הסביבתית-חברתית והשדולה למען השלטון המקומי**, שעסק ביישום אמנת האקלים של "פורום ה-15".

3. דיון מיוחד של **השדולה הסביבתית-חברתית, בהשתתפות יו"ר הכנסת והשר להגנת הסביבה**, בה נדונה היערכות ישראל להשלכות משבר האקלים והועידה העולמית שתתקיים בקופנהגן בסוף השנה.

במסגרת הדיון הוצגו דו"ח קואליציית ארגוני הסביבה "דרכים לקיימות" והצעת חוק להפחתת פליטות גזי חממה שיזם ארגון "אדם טבע ודין".

לקריאת ההודעה לעיתונות המסכמת את שני דיוני השדולה, שפרסמו יושבי ראש השדולה הסביבתית

לחצו כאן (ההודעה מופיעה באתר מפלגת חד"ש).

4. **ישיבת מליאת הכנסת** שהוקדשה לנושאים סביבתיים, בהשתתפות השר להגנת הסביבה, ובה נדונו הצעות לסדר והצעות חוק סביבתיות.

לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן.

בסיום הדיון במליאה על הצעה לסדר היום של **ח"כ יוחנן פלסנר** (קדימה) בנושא "היערכות ישראל לועידת קופנהגן", הוחלט להמשיך את הדיון בועדת הפנים והגנת הסביבה. כמו כן, **ח"כ אורי אורבך** (הבית היהודי) העלה הצעה לסדר היום בנושא יום הסביבה ויהדות.

כמו כן, עלו לדיון מספר **הצעות חוק סביבתיות**, מתוכן רק אחת אושרה: הצעת חוק צער בעלי-חיים (הגנה על בעלי-חיים) (תיקון – פעולות המעידות על התעללות), התשס"ט – 2009 של חברי הכנסת **ניצן הורוביץ** (מרצ) ואורית זוארץ (קדימה).

לנוסח הצעת החוק לחצו כאן.

הצעות החוק אשר זכו להתנגדות הממשלה נדונו במליאה אולם לא עלו להצבעה, ביניהן:

- הצעת חוק התכנון והבנייה (התאמת תוכניות)
- הצעת חוק אכיפה סביבתית (סמכויות פיקוח של המשרד להגנת הסביבה)
- הצעת חוק התייעלות אנרגיה במבני ציבור
- הצעת חוק ביטול פטור ממתקן גישה אלחוטית
- הצעת חוק לעידוד בנייה בת קיימא (תיקוני חקיקה)

דיון בועדת הפנים והגנת הסביבה בנושא בנייה ירוקה ברשויות המקומיות

ביום 9.6.09 התקיים במסגרת **יום איכות הסביבה בכנסת** דיון בועדת הפנים והגנת הסביבה בראשותו של ח"כ **דוד אזולאי** (ש"ס) אודות בנייה ירוקה ברשויות המקומיות. בנוסף ליו"ר הועדה, נכחו בדיון ח"כ **יעקב אדרי** (קדימה), ח"כ **ניצן הורוביץ** (התנועה החדשה-מרצ), ח"כ **אורי מקלב** (יהדות התורה) וח"כ **כרמל שאמה** (ליכוד). כמו כן נכחו בדיון נציגים ממשרדי ממשלה וארגונים שונים.

משמר הסביבה – ספטמבר 2009

מר יהודה אולנדר, מנהל היחידה האזורית לאיכות הסביבה במרחב

העירוני כפר סבא, הציג בפני הוועדה את נושא הבנייה הירוקה ויתרונותיה, וסיפר על החלטתה של עיריית כפר סבא לחייב בנייה ירוקה בתחומה. הוא הציג בפני חברי הוועדה מדריך שהוכן בעירייה, המפרט את דרישות החובה להגשת נספח סביבתי לבקשת היתר בניה. המדריך כולל בין היתר הנחיות בנושא אנרגיה, קרקע, מים ושפכי ניקוז, קרינה, רעש, מחזור פסולת, חומרי בניה ידידותיים לסביבה ועוד.

ד"ר ניצן איל, ממכון התקנים, עדכן את חברי הוועדה כי ישראל טרם החליטה לחייב בניינים חדשים לעמוד בתו תקן ירוק. הוא הסביר את חשיבות הנושא והפוטנציאל הגדול של חסכון באנרגיה אם מאמצים תו תקן לבנייה ירוקה. **מר יובל שמיר, מהמועצה לבנייה ירוקה** הציע לחייב מבנים ציבוריים חדשים בעמידה בתו תקן ירוק. **גב' מילכה כרמל, מהמרכז לשלטון מקומי** תמכה בעידוד בנייה ירוקה ואמרה כי יש לפעול לתיקוני חקיקה, שיתמכו בפעילות לבניה מודעת אנרגיה ולהתייעלות אנרגטית במגזר הביתי והלא ביתי.

נציגי המשרד להגנת הסביבה ציינו כי המשרד פועל לעידוד בנייה ירוקה על-ידי סיוע ותמיכה בהכנת תכניות אסטרטגיות לפיתוח בר קיימא ותכניות להגנת אקלים ומניעת זיהום אוויר, סיוע בהכנת תכניות אסטרטגיות למועצות אזוריות, מתן הכשרות לנבחרי ציבור בנושאי בניה ירוקה ושיתוף פעולה עם משרדי ממשלה נוספים וארגונים סביבתיים לקידום הנושא.

ד"ר דוד ויינברג ממשרד הבריאות אמר שחשוב שהבניה הירוקה לא תפגע בבריאות הציבור. **לסיכום הדיון החליטה הוועדה:**

1. הוועדה תפנה למשרד הבריאות לבחון מחדש את נושא השימוש "במים אפורים".
2. הוועדה תפנה למשרד הפנים ליצור "מסלול ירוק" (מסלול מהיר יותר) בוועדות לתכנון ולבניה לבונים בבניה ירוקה.
3. הוועדה תפנה למשרד להגנת הסביבה בבקשה לפעול לקידום מודעות הציבור לנושא הבניה הירוקה.
4. יש לעודד הכשרה מקצועית בתחום הבניה הירוקה.

לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן.

דיון בוועדת העבודה, הרווחה והבריאות בנושא שריפת פסולת באתרים פיר אטיים ותרומתם להתחממות גלובלית ולפגיעה בבריאות התושבים

ביום 9.6.09 התקיים במסגרת **יום איכות הסביבה בכנסת** דיון בוועדת העבודה, הרווחה והבריאות בראשותה של ח"כ **רחל אדטו** (קדימה), מ"מ יו"ר הוועדה, אודות שריפת פסולת באתרים פיר אטיים. בנוסף נכחו בדיון ח"כ **אריה ביבי** (קדימה), ח"כ **אילן גילאון** (התנועה החדשה-מרצ), ח"כ **דב חנין** (חד"ש), ח"כ **אחמד טיבי** (רע"מ-תע"ל), ח"כ **שלי יחימוביץ** (העבודה). כמו כן נכחו בדיון נציגים ממשרדי ממשלה וארגונים שונים. את הדיון פתחה **גב' ליאורה אמיתי, נציגת הקואליציה לבריאות הציבור - אזרחים למען הסביבה בגליל**, בצינה כי מדובר בתופעה חמורה של אלפי טונות של פסולת מגוונת מכל הסוגים, הכוללת בין היתר פגרי בעלי חיים, אסבסט, פסולת מסוכנת, שאריות של חומרי הדברה וכד', הגורמת נזק חמור, החל מפגיעה קשה בבריאות הציבור וכלה בתרומה להתחממות כדור הארץ, זיהום מקורות מים וקרקע. עוד הוסיפה **גב' אמיתי**, כי מאחר ואתר הפסולת נמצא באזור נטול טיפול ופיקוח, מחלחלים החומרים אף אל מי התהום, דבר שמהווה פגיעה חמורה בשטחים הפתוחים, באיכות החיים של התושבים, בירידת ערך הקרקעות וכולי. **גב' אמיתי** הדגישה, כי הבעיה היא בעצם כספית וניהולית, והפתרון לכך הוא עבודה משולבת בין הרשויות השונות על מנת לפנות את הפסולת. ח"כ **אריה ביבי** ציין, כי הפיתרון טמון ראשית בגיוס גופי האכיפה במדינת ישראל, אשר יוסמכו לתת דו"ח לכל אדם המשליך פסולת שלא במקום הדרוש לכך, ושנית בהוזלת עלות ההטמנה.

משמר הסביבה – ספטמבר 2009

ח"כ **דב חנין** טען בניגוד לדבריו של ח"כ ביבי, כי לטעמו הטיפול בפסולת כיום יכול להיעשות במגוון דרכים מתקדמות יותר מהטמנה. כן ציין, כי למרות שכיום יש מודעות רבה לאתרים פיראטיים, איש לא מפנה אותם ולכן יש לפעול בצורה נמרצת יותר נגד אתרים אלו. כמו כן הזכיר ח"כ חנין גם הוא את נושא האכיפה, בציינו כי הינו מצר על דחיית כניסתו לתוקף של חוק האכיפה הסביבתית, שכן מרגע ש ייכנס חוק זה לתוקף, יוקל על הרשויות לבצע אכיפה של חוקים סביבתיים.

מר **גמי ברזילי**, **ממונה הגנת הסביבה במרכז השלטון המקומי**, השיב בתגובה כי כניסתו לתוקף של החוק נדחתה מטעמים של הקצאת והכשרת פקחים, על מנת שיוכלו לאכוף את החוק בהתאם.

מר **גיל יניב**, **סמנכ"ל תשתיות במשרד להגנת הסביבה**, ציין כי הבעייתיות נובעת מחוסר החוסן הכלכלי של הרשויות המקומיות. לכן מציע מר יניב, לדרוש מרשויות מקומיות לסגור תחנות מעבר פסולת הנמצאות בקרבה לישובים מאוכלסים.

עו"ד **ציפי איסר-איציק**, **מנכ"ל אדם טבע ודין**, ציינה את החשיבות של הליך ההטמנה כפיתרון לבעיית הפסולת וכן הוסיפה, כי לאור ס' 136 לחוק ההסדרים המאפשר זליגת כספים מקרן היטל ההטמנה לתוך התקציב השוטף של המשרד להגנת הסביבה, קם החשש כי לא יוותר תקציב עבור תהליך ההטמנה אליו נועד התקציב מלכתחילה, ועל כן יש לדאוג לשמור על אינטרס זה.

לסיכום הדיון החליטה הוועדה:

1. הוועדה קוראת למשרדי הפנים, ביטחון פנים, הגנת הסביבה והשלטון המקומי להגביר את פעולות הפיקוח והאכיפה לטיפול באתרים הפיראטיים, וכן קוראת למשרד לאיכות הסביבה להקים ועדה בראשותו ובהשתתפות נציגים ממשרדי הממשלה, הרשויות המקומיות, ונציגי ארגונים אזרחיים הפועלים למען איכות הסביבה, למתן פתרונות לתופעה של אתרי הפסולת הפיראטיים.
2. הוועדה קובעת שכניסתו לתוקף של חוק האכיפה הסביבתית בינואר 2010 אכן יהווה תמריץ לרשויות המקומיות למנוע הקמת אתרים פיראטיים.
3. עקב החשש מניסיון לשנות ולעקוף את מטרת היטל ההטמנה באמצעות סעיף 136 בחוק ההסדרים, נקבע כי הוועדה תתכנס לאחר כניסתו לתוקף של התיקון בינואר 2010, על מנת לעקוב אחר הנושא.

לעיון בפרוטוקול הדיון לחצו כאן